

5.6.18
עתירה מס' 1438-18

בעניין:

עותר: אילן כהן, רעננה

נגד

משיבים: אביגדור הדר, יו"ר ועדת ביקורת במזכירות הליכוד
עו"ד שי גלילי, מבקר התנועה

החלטה

לפנינו עתירה של מר אילן כהן המבקשת להורות על ביטול החלטת יו"ר וועדת הבחירות, כבוד השופט (בדימ') מ' נאמן, המורה על השבתם של בני הזוג שמחי (אשר לא צורפו כמשיבים לעתירה) לספר הבוחרים.

בני הזוג שמחי חדלו לשלם את דמי החבר לתנועת הליכוד בשנת 2013 (כלומר, התשלום האחרון שנעשה בטרם חדלו לשלם היה בגין שנת 2012). לאחר שלא שולמו דמי החבר משך חמש שנים, ביום ה-11/4/2018, כעולה מהודעת היועץ המשפטי, שילמו בני הזוג את דמי החבר ותשלומם נתקבל.

כעולה מן העתירה, ביום ה-10/5/18 הגיש העותר עתירה ליו"ר ועדת הבחירות בדרישה להפסיק את חברותם של בני הזוג שמחי, משלא שילמו דמי חבר מעל ארבע שנים. עתירתו נתקבלה בו ביום ובקשות בני הזוג שמחי לשוב ולהירשם בספר הבוחרים נדחו.

ביום ה-21/5/18 פנה אל יו"ר ועדת הבחירות מר אביגדור הדר וביקש לבטל את ההחלטה להוציא את בני הזוג שמחי מן התנועה, בטענה כי הערעור על ספר הבוחרים הוגש באיחור וכי בני הזוג שמחי שילמו את החוב לתנועה ובהתאם לסעיף 21ב לחוקה רשאים היו לשוב ולהירשם בספר הבוחרים.

יו"ר ועדת הבחירות קיבל את הבקשה של מר הדר ונימק זאת כך:

1. לפי סעיף 21ב לחוקת הליכוד, הפסקת החברות למי שלא שילם 4 שנים לא היתה נכנסת לתוקפה, אילו השניים היו משלמים עבור שנתיים, והם לא עשו כן.

2. הם עדיין יכולים לתקן זאת ע"י תשלום לשנתיים ואם יעשו כן אחזירם לספר הבוחרים.

העותר טוען כי ההחלטה נתקבלה בעקבות הליך לא תקין שבו התערב מר הדר בעניין בו ניתנו כבר שתי החלטות של יו"ר ועדת הבחירות. ההחלטה החדשה נוגדת את עמדת היועץ המשפטי ואת פסיקת בית הדין בעתירה 17-1376 עו"ד ניר קפלן נ' תנועת הליכוד, לפיה הורה בית הדין לגרוע מספר הבוחרים את כל מי שלא שילם דמי החבר ארבע פעמים ברצף.

המשיבים הדרושים לעניין – בני הזוג שמחי – לא צורפו כמשיבים לעתירה ולא זומנו לדיון. ב"ב התנועה, עו"ד הלוי, מסכים כי כעקרון יש לגרוע את בני הזוג שמחי מספר הבוחרים. אולם, הוא מבקש גם להביא לידיעתנו את עמדת יו"ר ועדת הבחירות, לפיה יש לפרש את סעיף 21ב לחוקה כך שניתן להחזיר אדם חברות בתנועה גם אם הוא לא שילם את דמי החבר משך ארבע שנים, ובלבד שישלם את דמי החבר בגין שנתיים.

לאחר ששמענו את טענות הצדדים, סברנו כי הגם שהעותר צודק בעניין שבעקרון, אין מקום לקבל את העתירה במקרה הפרטני. נפרט את נימוקינו

סעיף 21ב לחוקה קובע כך:

חבר יחדל להיות חבר בתנועה, אם לא שילם דמי חבר שנתיים ארבעה תשלומים ברציפות גם אם לא נשלח[ה] אליו התראה על אי תשלום דמי החבר, תהא הסיבה לאי-תשלום דמי החבר אשר תהא. שילם החבר לתנועה את חובו בגין דמי החבר השנתיים עבור שנתיים לא תכנס הפסקת החברות לתוקפה והוא ימשיך להיות בתנועה.

אכן, קשה לומר כי ניסוח זה של הסעיף הוא כליל השלמות. הסעיף בנוסחו הנוכחי מעורפל ומעלה שורה של שאלות פרשניות. האם במהלך ארבע השנים שבהם חדל החבר לשלם את דמי החברות ניתן לסלקו מן התנועה ובלבד שתינתן לו הודעה על כך? האם ניתן לשקם את החברות על-ידי תשלום דמי החבר לשתי שנים רק במהלך ארבע השנים של החידול, או שמא חבר שלא שילם דמי החבר משך חמש, או שש שנים, או יותר, יוכל לשוב ולהיות חבר בעל זכויות הנובעות מן הוותק אם אך ישלם את דמי החבר בעבור שתי שנים בלבד? האם הגריעה מרשימת החברים היא אוטומטית?

לכאורה, בעתירה 17-1376 בעניין עו"ד ניר קפלן, בית הדין השיב על חלק מן השאלות והורה להסיר את החברים שנמנעו מלשלם את דמי החבר ארבע שנים ויותר מרשימת החברים. ההחלטה הזאת נתקבלה למעשה בהסכמה, לאחר שהיועץ המשפטי של התנועה הסכים לעמדת העותר.

אולם, ההחלטה של בית הדין בעניין ניר קפלן לא בוצעה. החברים שלא שילמו את דמי החבר נותרו רשומים כחברי התנועה בפרקטיקה הידועה בכינוי "קוד 99", שפירושה "הקפאת החברות" תוך אפשרות "להחיות" אותה עם תשלום דמי החבר. תמוהה בעינינו מאוד כיצד קורה שמזכירות התנועה ומנהלתה עושות דין לעצמן ופסק הדין נמצא לא מקוים. תמוהה כיצד מוסדות התנועה נוהגים בניגוד לעמדתו של היועץ המשפטי. ככל שגזירת בית הדין קשה היא, וככל שסבורים אנשי התנועה כי ניתן להקל בה, הדרך פתוחה לפניהם לתקן את החוקה ולעגן בה במפורש את

הפרקטיקה הקיימת. אולם, כל עוד הדבר לא נעשה, מצויים מוסדות התנועה לקיים את ההחלטות של בית הדין, אם רצונם לקיים תנועה מסודרת.

למעשה, עומדים אנו במצב בו היועץ המשפטי של התנועה ויו"ר וועדת הבחירות מחזיקים בעמדות משפטיות מנוגדות ביחס לפרשנותו של סעיף 21ב לחוקה. פרשנותו של היועץ המשפטי זכתה לגיבוי בית הדין, אולם היה זה מבלי שבית הדין שמע את הטיועונים הנגדיים, אלא הדבר נפסק בעתירה בה העותר "התפרץ לדלת פתוחה". משכך, אין מדובר בפלוגתא משפטית פסוקה שבית הדין דן והכריע בה.

כאשר קיימות שתי פרשנויות שונות של הדין, על בית הדין להכריע מהי הפרשנות שהתנועה תאמץ. אולם, איננו סבורים, כי תיק זה מתאים להכרעה במחלוקת פרשנית ביחס למשמעותו של סעיף 21ב. אכן, צודק העותר שלפי פסק הדין בעניין קפלן היה מקום לבטל את חברותם של בני הזוג שמחי בתנועה, כמו שהיה מקום לבטל את חברותם של רבים נוספים. אולם, הדבר לא נעשה בפועל ובהסתמך על הפרקטיקה הנוהגת, בני הזוג שמחי תיקנו את מחדלם ושילמו את דמי החבר ביום ה-11/4/2018, כחודש לפני פנייתו של העותר ליו"ר וועדת הבחירות.

צודק העותר בכך שההליך כולו מעט תמוה. לא הוברר לנו האם ההליכים בפני יו"ר וועדת הבחירות כללו שמיעת כל הצדדים הנוגעים בדבר. לא ברור מכוח מה פנה מר הדר ליו"ר וועדת הבחירות בעניין בני הזוג שמחי. אולם, בסופו של יום, בני הזוג שמחי לא צורפו כמשיבים לעתירה ועמדתם לא נשמעה. משכך, גם לא שמענו טיעון מסודר בשאלה כיצד יש לפרש את סעיף 21ב לחוקה ואת הנימוקים לעמדה הדוגלת בפרשנות שאימץ יו"ר וועדת הבחירות.

בנסיבות אלה, כאשר מדובר בפרשנות אפשרית של החוקה אשר אינה סותרת את ההלכה הפסוקה ובאשר הנוגעים לדבר לא צורפו כמשיבים לעתירה, לא ראינו לנכון להכריע במחלוקת הפרשנית ולא ראינו לדון בעניינם של מי שלא צורפו כמשיבים ועלולים להיפגע מהחלטתנו.

אשר על כן העתירה נדחית, מבלי להכריע בסוגיה המשפטית שבפנינו לגופו של עניין ומשום כך, כמובן, החלטתנו זו אינה מהווה תקדים לכל עניין שהוא.

(-)

(-)

(-)

חבר ביה"ד עו"ד י. בם

חבר ביה"ד עו"ד ה. בוקר

נשיא ביה"ד עו"ד מ. קליינר